

Μεταξύ 29 και 31 Μαΐου 2024 διεξήχθη με επιτυχία το τριήμερο διεθνές συμπόσιο με θέμα «Κρίσεις και Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση». Το συμπόσιο διοργανώθηκε από το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης σε συνεργασία με το Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών, το Κέντρο Έρευνας Δημοκρατίας και Δικαίου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, και την Περιφέρεια Κρήτης. Οι εργασίες του συμποσίου ξεκίνησαν την Τετάρτη 29 Μαΐου με την κεντρική ομιλία της Πρυτάνεως του Science Po Grenoble Καθηγήτριας Sabine Saurugger. Στην πολύ ενδιαφέρουσα ομιλία της, η οποία είχε τίτλο “Crises, Universities and Governance in the Evolving European Knowledge Economy” η Καθηγήτρια Saurugger παρουσίασε, συγκρίνοντας τη Γαλλική με την ευρωπαϊκή εμπειρία, τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα σχήματα διακυβέρνησης των ευρωπαϊκών πανεπιστημίων στο σύγχρονο πλαίσιο της οικονομίας της γνώσης.

Οι εργασίες του συνεδρίου συνεχίστηκαν την Πέμπτη 30 και Παρασκευή 31 Μαΐου και αναπτύχθηκαν σε συνολικά πέντε θεματικές ενότητες. Στην πρώτη ενότητα συζητήθηκαν διεξοδικά οι πρόσφατες κρίσεις που αντιμετώπισαν τα ευρωπαϊκά συστήματα υγείας χρησιμοποιώντας πολύ σύγχρονες μεθοδολογίες ανάλυσης της δημόσιας πολιτικής όπως η σχέση μεταξύ της πολιτικής και του συναισθήματος φόβου, η ανάλυση της δικτύωσης των δρώντων πολιτικής και της συμπεριφοράς τους στη δημόσια σφαίρα καθώς και η δημόσια πολιτική για το φάρμακο.

Η δεύτερη ενότητα εστίασε στον ρόλο που διαδραματίζουν οι επιχειρηματίες πολιτικής (policy entrepreneurs) στην διαμόρφωση των δημόσιων πολιτικών τόσο σε εθνικό όσο και σε τοπικό επίπεδο ενώ παρουσιάστηκαν και ερευνητικά πορίσματα σε σχέση με το ρόλο και τις δυνατότητες που έχει η γραφειοκρατία πρώτης γραμμής (street-level bureaucracy) να προσαρμόζει την υλοποίηση δημόσιων πολιτικών στο εκάστοτε περιβάλλον εφαρμογής τους.

Στην τρίτη ενότητα παρουσιάσεων συζητήθηκαν και αναλύθηκαν οι διαφορετικοί τρόποι με τους οποίους οι κρίσεις αντανakλούν στο εσωτερικό της δομών της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης. Ειδικότερα, συζητήθηκε το δημοκρατικό έλλειμμα της ΕΕ υπό το πρίσμα του νέου περιβάλλοντος που δημιουργήσε η κρίση της Ευρωζώνης στη δεκαετία που πέρασε, οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα ψηφιακά δικαιώματα των πολιτών και η αποτελεσματικότητα των τρόπων αντίδρασης που έχουν καταγραφεί ως τώρα, η σημασία των εισροών τεκμηρίωσης για την διαμόρφωση αποτελεσματικών δημόσιων πολιτικών (evidence based policymaking), ενώ τέλος συζητήθηκε ένα φλέγον αναδυόμενο ζήτημα, που είναι οι τάσεις αναθεωρητισμού του υφιστάμενου διεθνούς δικαίου του διαστήματος στη βάση των πιέσεων που ασκούν τόσο τα ιδιωτικά συμφέροντα όσο και οι ανταγωνιστικές πολιτικές των κρατών για τον έλεγχο των διαστημικών πόρων,

Η τέταρτη ενότητα αφορούσε στη σχέση της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης με τη διαχείριση των φυσικών καταστροφών ως γεγονότα που παράγουν εστιασμένες εκρήξεις δημοσιότητας (focusing events). Στο πλαίσιο αυτό αναλύθηκαν οι προκλήσεις που γεννούν τα γεγονότα αυτά για τις πολιτικές ηγεσίες οι οποίες πλέον καλούνται να αναπροσαρμόσουν τους τρόπους αντίδρασης τόσο σε σχέση με τη φυσιογνωμία των πολιτικών τους όσο και σε σχέση με τις επικοινωνιακές εργαλειακές που χρησιμοποιούν. Επίσης, συζητήθηκε η σχέση μεταξύ των παραγόμενων επιστημονικών δεδομένων και εργαλείων και ο βαθμός, αλλά και ο τρόπος, που αυτά αξιοποιούνται από την πολιτική εξουσία θέτοντας το βασικό ερώτημα του κατά πόσον οι καταγραφόμενες αρρυθμίες οφείλονται σε πλεονάσματα επιστήμης ή σε ελλείματα διακυβέρνησης.

Η πέμπτη, και τελευταία, ενότητα επεξεργασιών του συμποσίου αφορούσε δύο μεγάλα ζητήματα που αντιμετωπίζει η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Εν πρώτοις, συζητήθηκε η κατάσταση στην οποία βρίσκεται σήμερα το εγχείρημα της ευρωπαϊκής ενοποίησης και ο βαθμός, αλλά και ο τρόπος, που οι ασκούμενες πολιτικές ενσωματώνουν διαδικασίες εκμάθησης (policy learning) που ανατροφοδοτούν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και διαμόρφωσης πολιτικών. Δεύτερον, αναλύθηκε εις βάθος η κατάσταση στην οποία σήμερα βρίσκεται η κοινωνική πολιτική στην ΕΕ καθώς και οι νέες προκλήσεις που αντιμετωπίζει. Ειδικότερα, αναπτύχθηκαν ερευνητικά ερωτήματα και πορίσματα σε σχέση με το πώς οι διαρκείς και αλληπάλληλες κρίσεις (permacrisis) αναπροσδιορίζουν τα επίδικα της κοινωνικής πολιτικής, σε συνάρτηση με τις εντεινόμενες ανισότητες και ευαλωτότητες που δημιουργούν και οι οποίες απειλούν τη βιωσιμότητα των υφιστάμενων κοινωνικών πολιτικών στην ΕΕ.

Το συνέδριο είχε την μορφή ενός εντατικού εργαστηρίου στο πλαίσιο του οποίου η κάθε εργασία υποβλήθηκε σε εξαντλητική, αλλά εποικοδομητική, κριτική και συζήτηση. Το συμπόσιο τίμησαν με την παρουσία τους ερευνητές από τις ΗΠΑ και την Ευρώπη με πολύ ισχυρή παρουσία στη διεθνή βιβλιογραφία και τις αναφορές της όπως, όλως ενδεικτικά, οι Tom Birkland, Claudio Radaelli, Evangelia Petridou, Nissim Cohen, Alison Harcourt, Stella Ladi, Manolis Plionis, Nils Bandelow, Sabine Saurugger, Chris Weible, Reimut Zohlnhoefer, και φυσικά ο Nikos Zahariadis ο οποίος, εκτός του ότι ήταν πρόεδρος της οργανωτικής επιτροπής, έχει αναπτύξει μια επιστημονικά πολύ παραγωγική σχέση με την Ελλάδα και το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Στο τέλος του συμποσίου οι προσκεκλημένοι παρουσίασαν διάφορες ιδέες για την ενίσχυση της συνεργασίας που δημιουργήθηκε στη βάση αυτού του συμποσίου με στόχο την παγίωση του στο μέλλον μέσα από διάφορες δράσεις δικτύωσης και συνεργασίας.

Η οργανωτική επιτροπή του Συμποσίου αποτελούνταν από τους Καθηγητές Νίκο Ζαχαριάδη (Rhodes College), Ηλία Γεωργαντά, Άρη Αλεξόπουλο και Νίκο Παπαδάκη (Πανεπιστήμιο Κρήτης), Γιάννη Παπαδόπουλο και το Δρ Αλέξανδρο Κυριακίδη (Πανεπιστήμιο Μακεδονίας).